

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

PENTRU SĂNĂTATEA MORALĂ A TINERETULUI

Duminecă, 27 Ianuarie, s'au deschis în Teatrul Național din Cluj, în fața unui public imens, cursurile de pregătire premilitară, destinate tinerilor între 18—21 ani, iar la 2 Februarie s'au deschis cursurile pentru comandante și comandanți de cercetașe și cercetași.

Aceste două manifestațiuni au fost primite cu un neașteptat entuziasm de opinia publică românească. Se pare că interesul cel mare, ce-l dă M. Sa Regele educației tineretului, a găsit un ecou în sufletele îngrijorate ale tuturor aceluia ce sunt preocupați de viitorul neamului. Evident că vremurile grele, ce trăim și cele, ce ne așteaptă, fac și mai simțită necesitatea formării generațiilor viitoare. *Minți echilibrate în corpuri rezistente, iată de ce are nevoie Țara.* Femei și bărbați, conștienți de datoria lor și sclavi ai acestei datorii. Până la suprema jertfă. Și o viață de elanuri eroice. Suflete, cari să creadă în Dumnezeu și în posibilitățile de progres ale neamului. Caractere, temeinic zidite pe temelia învățaturii lui *Hristos*, singura pe care nu o pot birui nici Veacurile, nici Moartea.

Cercetășia la fete, tinde să spulbere idealurile meschine și frivole, cari nu sunt decât izvoare de suferințe și nenorociri. Lipsa de moralitate, care atacă însăși vitalitatea și existența familiilor, se datorește în cea mai mare măsură, lipsei de criteriu moral al tineretului de ambe sexe. Îndreptarea e însă în mai mare parte în mâna tineretului feminin, dacă va reveni la idealurile sublime de cinste, demnitate, pudoare și devotament, cari au fost cununa neperitoare a generației de femei admirabile, cari au înțeles că altarul familiei e, în primul rând, în sarcina lor.

Dacă bărbații își dau deseori viața pentru a salva viața neamului, nu e mai puțin adevărat că femeia, veșnic pe fron-

tul sublimelor ei îndatoriri, are răspunderea viitorului și ține, în mâinile ei, viețile generațiilor de mâine.

De aceea cercetășia, cu ideologia ei de auto-disciplină, stăpânire de sine și jertfă, caută să facă din tinerele noastre copile, valori folositoare și competente în serviciul Țării și pentru ajungerea acestui țel va conlucra, mână în mână cu *Familia, Școala și Biserica*.

Educație fizică s'a făcut și până acum la noi, dar mai mult ca sport distractiv și nu ca un mijloc de susținere și dezvoltare a sănătății morale a tinerimii noastre.

În noua concepție a cercetășiei, promotorii ei înțeleg s'o așeze pe temeliile tari ale credinței religioase și de aceea colaborarea Bisericii este una din condițiile esențiale a succeselor de mâine.

De aceea, suntem siguri că clerul nostru din orașele și centrele eparhiei va răspunde cu bucurie la apelul ce i se va face de către organele cercetășiei, dându-și toată contribuția lui generoasă la una din cele mai însemnate mișcări de regenerare sufletească și fizică a neamului nostru.

Investitura Î. P. S. Mitropolit al Moldovei. În ziua sf. trei ierarhi s'a făcut la Palatul Regal, cu ceremonialul obicinuit, investitura Î. P. S. Mitropolit Nicodem al Moldovei și Sucevei. Solemnitatea a fost deosebit de impresionantă nu numai prin fastul ei tradițional, ci mai ales prin cuvântările admirabile rostite de M. S. Regele și noul ierarh. Le vom reda în numărul viitor.

„Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma peste care v'a pus Duhul Sfânt Episcopii, ca să păstoriți biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele său.“

Fapte 20, 28.

Î. P. Sf. Mitropolit al Blajului
† Dr. VASILE SUCIU (1871—1935)

În seara zilei de 23 Ianuarie c. s'a stins în reședința sa din Blaj Î. P. Sf. Mitropolit Vasile.

Moartea lui — după zece ani de mari suferințe fizice, suportate cu eroism biblic impresionant — a venit în adevăr ca o supremă eliberare „din valea plângerilor“.

Pentru biserica greco-catolică și pentru țară însă, dispariția prematură a defunctului ierarh, înseamnă o mare pierdere morală.

Căci dela neuitatul Ioan Inocențiu Micu, Blajul n'a avut un Mitropolit mai devotat vechilor tradiții religioase și culturale ale neamului nostru, pe cari le-a păzit și le-a dezvoltat cu sfințenie — împotriva curentelor noi de înstrăinare — printr'o activitate din cele mai prodigioase.

În figura lui masivă trăiau toate acele robuste însușiri etnice, cari fac mândria Românilor de pe țara Oltului prin atâtea personalități mari, răsărite din mijlocul lor de-alungul veacurilor trecute.

Mitropolitul Vasile Suciu a fost a autentică sinteză a virtualităților satului românesc, rămas în izolarea lui primitivă și curată, de sub umbra codrilor de brad. Ca un al doilea Anteu mitologic, el se simțea indisolubil legat de viața rurală cu îndemnul ei de severitate etică și muncă fără odihnă, ce l-au călăuzit neîntrerupt o viață întreagă. Astfel l-am văzut în epoca robiei ungurești, luptând cu bărbăție și credință, pentru înălțarea culturală a neamului nostru de țărani, alături de toți fruntașii vremii sale, sub flamura înălțătoare a „Astrei“ dela Sibiu. Ridicat, fără vrerea lui, în demnitatea de vicepreședinte, el era singurul membru extern, care în ciuda greutăților de călătorie, era nelipsit dela ședințele comitetului central, unde aducea în duhul păcii contribuții valoroase la deslega-

„Tocmai de aceea v'am spus, că nimeni nu poate să vină la mine, dacă nu i-a fost dat de Tatăl meu. Din clipa aceea mulți din ucenicii lui s'au întors înapoi și nu mai umblau cu El. Atunci Isus a zis celor doisprezece: voi nu vreți să vă duceți? Doamne, i-a răspuns Simon Petru, la cine să ne ducem? Tu ai cuvintele vieții de veci. Și noi am crezut și am ajuns la cunoștința că tu ești Hristosul, sfântul lui Dumnezeu“. Ev. Ioan, 6, 65—69.

rea numeroaselor probleme de cultură ale „Asociațiunii“.

În vremea războiului, când guvernul unguresc, surghiuise și Blajul bisericesc la Oradea, regretatul Dr. Vasile Suciu a știut să suporte cu demnitate jalea tragediei românești, căci în sufletul lui trăia nezguduită certitudinea biruinței finale a sfințelor nădejdi de unitate națională.

Naționalismul lui dârz și neșovăitor l-au impus — chiar în zilele dureroase ale războiului — în scaunul de Mitropolit, pe care însă nu-l putuse ocupa decât abia în 1920, prin înțelegerea și bunăvoința meritată a Statului românesc întregit.

Bărbatul de știință, care în calitate de profesor și canonic, dăduse o serie de lucrări valoroase, trecea acum la răspunderile enorme ale cărmuirii unei Biserici întregi.

Vom recunoaște, că s'a dovedit vrednic de ele, nu numai prin asigurarea poziției Bisericii greco-catolice în noul Stat național, dar mai ales prin înzestrarea Blajului cu minunatele instituții de cultură, cari se orânduiesc maiestose de-alungul liniei ferate. Înființarea lor, cu încordări și sacrificii mari, — dar și cu ajutoare externe, — constituie cel mai frumos titlu de glorie al Mitropolitului Vasile, cari fac din el, cu drept cuvânt, al doilea ctitor cultural al orașului arhieresc de pe malurile Târnaviei.

De aceea, Țara îi este recunoscătoare, păstrându-i amintirea pentru totdeauna, ca unuia din cei mai buni slujitori ai ei.

Eparhia noastră se asociază și ea la doliul general al Bisericii unite, cu atât mai mult cu cât P. Sf. nostru Episcop Nicolae a fost unul din pretutitorii de zile grele ai neuitatului Mitropolit Vasile Suciu.

Dumnezeu să-l odihnească cu aleșii săi!

„Mai multă dragoste creștinească!”

— Conferință de Păr. Dr. VASILE GHEORGHIU, prof. universitar. —

II. (Urmare și fine)

Cât de mari dezastre ni-a adus lipsa de dragoste dintre noi vom putea înțelege atunci, când ne vom da seama, că d. c. *ultimul război mondial* pe care l-am petrecut, a costat 500 lei pe oră dela Nasterea Domnului și până azi, sau altfel zis economiile tuturor statelor europene pentru timp de 100 de ani, după cum au stabilit cei dela Societatea Națiunilor. Lipsa de iubire dintre noi ne-a adus *criza mondială economică*, care ne taie toate posibilitățile de câștig cinstit și ne condamnă la o moarte îndelungată de chinuri și privațiuni de tot felul și distruge familii, națiuni, state. *Lipsa de iubire dintre noi ne-a adus concepția perversă de viață a bolșevismului*, în formația cea mai avansată a dictatorului Rusiei Stalyn. Libertatea omului nu mai există, ea este complectamente anihilată. Cetățenii nu mai au personal nici un drept nici o proprietate. Cu toții sunt sclavi și datori să lucreze pe gratis statului. Statul este singurul capitalist, singurul îndreptățit să existe, singurul fericit. Statul administrează averile imense, pregătindu-se nu pentru opere de cultură, ci pentru un viitor război, războiul de ingenunchiare și de nimicire a omenirii întregi. Un război aerian, cu bombe și gaze asfixiante distrugătoare de orice va întâmpina în cale.

Văzând noi soarta care ni se pregătește, să înțelegem *primejdia* cea mare care ne amenință. Acum *instinctul de conservare* ne dictează să ne întoarcem de pe calea răutăților, înapoi pe calea iubirii, pe care am părăsit-o cu atâta ușurătate. Calea iubirii creștine e singura capabilă să ne salveze din impasul, în care am ajuns. Iubirea izvorând din voia liberă a omului, e cea mai puternică legătură dintre toate, câte îl pot lega și consolida pe om. Cel pătruns de adevărata iubire creștinească nu se poartă cu asprime cu aproapele său, nu face rău cuiva, nu se semețește și să se îngâmfe. Iubirea nu urmă-

rește numai interesul propriu, ci binele general. Iubirea toate le face cu bucurie, toate le crede, le înțelege le rabdă, ea este totdeauna actuală. Dar de iubire vom avea întotdeauna nevoie, ca să ne alipim cu toată ființa noastră de Dumnezeu și Domnul nostru Iisus Hristos. Așa caracterizează *Sf. apostol Paul* în 1 Corinteni 13, puterea neîntrecută a iubirii creștine. Așa fiind nu se poate, ca iubirea creștinească să nu fie în stare să aibă o înrăurire cât mai binefăcătoare și hotărâtoare asupra vieții noastre omenești și să soluționeze toate problemele vieții noastre de stat și particulare. Ca și lumina și căldura soarelui, tot așa și iubirea inimilor noastre este un factor pozitiv. Pe când ura este ceva negativ, ca și întunerecul și frigul. Deaceia ura nu poate fi creatoare, ci distruge, pe când iubirea poate toate și crează.

Iubirea crează o familie, un neam, un stat dacă e o iubire bine ordonată și disciplinată. Bine ordonată va fi ea atunci dacă va îmbrățișa pe fiecare atât cât merită, și îi va da cuvenita importanță. Iar disciplinată va fi iubirea atunci, dacă se va feri, ca să facă excese iubind pe unii prea mult, iar pe alții prea puțin.

Fiecare cetățean trebuie să țină, cu dragoste, la stat și să-i promoveze interesele lui, împlinindu-și conștiințios datoriile. Precum într'un *organism viu* trebuie să avem un cap, apoi ochi, urechi, mâni, și picioare, și precum fiecare membru trebuie să-și împlinească cât mai exact funcțiunea, tot așa și într'un stat bine organizat, trebuie să fie un cap, nu pot fi toți capi. Un organism cu mai multe capete, sau numai cu ochi, sau numai cu mâni, ar fi un monstru. Toți membrii unui stat trebuie să lucreze armonnic, și nu unul împotriva celui alt.

Nu numai împotriva partidelor politicianiste, cum le avem noi, ci din aceleași motive *mă ridic și împotriva autonomiei excesive a diferitelor ramuri de activitate omenească, sau a diferitelor servicii de stat*, pen-

trucă toate trebuie să colaboreze unele cu altele, potrivit cu misiunea pe care o au în stat.

Mult ne plângem de criza de autoritate, care s'a instăpănit între noi. Și aceasta criză să poate soluționa cu ajutorul dragostei creștinești, aceea iubire față de Dumnezeu face ca omul să aibe frică de El și rușine de oameni. Și așa iubirea creștină și omenia acea virtute cetățenească care este mai în măsură, să facă să dispară criza de autoritate și să îndușe orice mișcare revoluționară.

*

Iubirea de Dzeu și de oameni este și cea mai aptă ca să facă să nu se resimtă atât de greu nici *criza economică*.

Tendința *materialistă* a unora de a aduna *numai pentru sine* averi mari, și a lăsa mulțimea în grea miserie, e o aberație și e cât să poate de condamnabilă. Un stat proletarizat, condus de puțini îmbogățiți n'a fost nici când de lungă durată. Dar dacă între noi s'ar sălășlui dragoste creștină, noi n'am răpi, în mod nebun avutul aproapei noastre, sărăcindu-l și îmbogățindu-ne pe noi. Iată deci, cum iubirea creștinească este cea mai potrivită, ca să îndepărteze *chior și posibilitățile de a se produce o criză economică*.

În strânsă legătură cu aceasta, stă și *criza financiară* și ea își are izvorul său în lipsa de iubire dintre uoi, în lipsa de încredere reciprocă în răutatea noastră diabolică. Nimeni nu vrea să-l împrumute pe celalalt cu bani, chiar dacă are, decât doară numai cu procente exorbitant de mari. Domnul nostru Iisus Hristos ni-a spus, însă, că „dacă cineva vrea să împrumute dela tine, nu-l întoarce îndesert” și „celui ce lucrează nu-i reține plata sa!” Băncile bine conduse și cu procentele minimale sunt o mare binefacere. Băncile rău conduse și cari cer procente exorbitante pentru banii împrumutați sunt o nenorocire, mai ales pentru statele agrare, cum este statul nostru. Din venitul pământului, țăranul nu poate plăti aceste procente. Consecința naturală este, că pământul țăranului trebuie să devină cu timpul proprietatea bancherului. Iubirea dintre noi va resta-

billi, însă, încrederea dintre noi, care s'a echipat atât de mult, și ne va face să reducem și dobânzile pentru banii împrumutați. la măsura posibilităților de venituri dela noi. *Și nu este oare lipsă de iubire, când primim știri, că există trusturi de mari comercianți, cari aruncă în mare produsele prea abundente ale solu-lui sau le ard, numai pentru a nu admite, ca prețul urcat al acestora să scadă pe piață, pe care au acaparat-o.*

Criza morală în care ne sbatem, nu-și are altă explicare, decât iarăși *numai lipsa de iubire dintre oameni*. Mai mult decât atât, criza morală a ajuns la noi, *la un grad atât de înalt de perversitate*, încât omul cinstit nu mai cutează să vorbească; el este hulit și nesocotit și trebuie să ducă o viață retrasă, pe când cei necinstiți sfidează lumea cu impertinență și se socotesc pe sine cei mai de ispravă și mai iscusiți oameni, oameni superiori. Dar acest dezastru al crizei morale se va putea înlătura definitiv numai atunci, dacă vom reuși să desrădăcinăm din inima omului răutatea, sădindu-i dragostea creștină. Regenerarea vieții noastre ca neam și restabilirea bunei ordini în stat se poate face, așa dar numai în puterea iubirii cu adevărat de Dzeu și oameni.

Chemați pe calea cea bună sunt în primul rând preoții Domnului nostru Iisus Hristos. Ei sunt chemați să scoată omenirea din impasul vremurilor involburate de azi, pentru că lor le-a lăsat drept moștenire *porunca nouă* a iubirii, care trebuie să fie gata, întotdeauna, la supremul sacrificiu pentru binele tuturor.

Iată deci rolul *sublim* al preoțimei în societatea omenească și în stat. Ferice de acel popor, care are parte de preoți adevărați, buni și destoinici!

Secerișul este mult. Lucrătorii sunt puțini și slabi și mult hărțuiți de vitregiile acestei lumi. Să rugăm, deci pe Domnul, ca să trimită cât de mulți, cât de harnici lucrători în secerișul său, pentru ca să aducă roada multă și cât mai bogată neamului, țării și lui Dumnezeu!“

—∞—

FOILETON

Noul Testament și critica raționalistă.

III.

(Urmare)

Nici din diferența locului unde Mântuitorul cu predilecție și-a desfășurat activitatea, nu se poate scoate un argument pentru susținerea tezei critice. Dacă pentru sinoptici teatrul activității lui este Galileea, iar pentru Ioan Iudeea, nu înseamnă, că trebuie să înregistrăm o contradicție.

Evangelistii dinpovriva se întregesc în expuneri. Deși sinopticii se ocupă mai mult de învățăturile și faptele lui în Galileea, nu uită a aminti că Mântuitorul încă înainte de patimi a fost activ și în Iudeea. După datele lor, Iisus și-a câștigat prieteni și admiratori în Ierusalim și jur. Găsește de atâtea ori în casa lui Lazar din Betania niște inimi primitoare și gata pentru ori ce sacrificiu. Matci 21, 17. Bărbatul la care Domnul îndrumă pe ucenicii săi să pregătească

pe urmă, nu poate fi decât un cunoscut admirator al său. Matei 26, 18.

Acelaș lucru se poate spune despre Nicodim și Iosif. Primul îi urmărește cu viu interes întreg programul lui de activitate. E convins de divinitatea învățăturii lui. Ultimul prin câteva gesturi condamnate de organizația național-religioasă, căreia aparținea prin naștere, se grupează în primele linii ale ucenicilor lui Iisus. Iosif cere permisiune dela Pilat să înmormânteze trupul învățătorului din Nazaret, el pune la dispoziție mormântul familiar din Ierusalim. Matei 27, 58—61.

Ce alt înțeles ar putea avea cuvintele: „Ierusalime, Ierusalime, cea ce ai omorât pe proroci și ai ucis cu pietre pe cei trimiși la tine, *de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, în ce chip adună găina puii săi sub aripi și n'ați voit*“ Mat. 23, 37, decât o sărbătorească declarație a Mântuitorului asupra tendințelor lui din trecut. Da, în repețite rânduri a încercat să vestească ierusalimitenilor apropierea împărăției lui Dumnezeu. Din vina fari-

seilor geloși pe popularitatea lui crescândă, n'a reușit însă să alimenteze un curent similar celui din Galileea. Amenințat cu soarta atâtor profeți, e necesitat să părăsească Ierusalimul totdeauna înainte de vreme.

Invers, Ioan întregitorul și adâncitorul referatelor sinoptice, cunoaște întinsa activitate din Galileea. Prima minune, Iisus la nunta din Cana Galileei o face Ioan 2, 1—10. Activează în Capernaum Ioan 2, 11.

Străbate Galileea învățând, Ioan 7, 1. Poporul galileean se grupează în jurul lui pentru minunile cari le face, Ioan 6, 2.

Este absurd așoi a face o diferență între minunile lui Iisus descrise de sinoptici și Ioan. Numai pentru cine este călăuzit de idei preconceptuate poate exista posibilitatea explicării naturale a minunatelor vindecări descrise de sinoptici. Precum pentru explicarea minunilor din evangelia a 4-a este exclusă această posibilitate, la fel și pentru explicarea din primele 3. Vindecări minunate sunt

PREOTUL ȘI SOLDATUL

Preotul în misiunea sa pastorală este reprezentantul puterii de sus și propovăduitorul înaltei înțelepciuni a lui Dumnezeu. Precum ființa divină este pretutindeni, așa și misiunea preotului nu poate lipsi, fie în școală, cazarmă sau atelier, fie chiar în fundul temnițelor, e necesar ca cuvântul lui Dumnezeu să străbată în tot locul și pretutindenea.

Soldatul este reprezentantul puterii pământene. În conștiința lui este prezent devotamentul neclintit față de Rege și dragostea nefermărită față de Patrie. Intre aceste două ființe nu este oare o legătură de credință și sinceritate? Nu au ceva comun în munca și în silințele lor de toate zilele? Nu se inspiră reciproc în acțiunile lor sfinte și devotate? Ba da! Atunci cine poate să-i despartă pe ei? Ar fi cea mai mare crimă când cineva s'ar cugeta să facă așa ceva, cu acești doi piloți și reprezentanți ai puterii cerești și celei pământesti. Deci iată locul preotului în mijlocul soldaților, este asemenea steagului biruinței lui Iisus în mijlocul popoarelor, care neîncetat reamintește de Mântuitorul: „*îndrăzniți, Eu am biruit lumea!*“

Entuziasmul acestui glas a deschis larg sufletul și conștiința solda-

ților luptători de la Mărăști și Mărășești, și celor de la Oituz. Acest glas al biruinței îl făcuse pe lăncu Regele Munților; iar pe Horia, Cloșca și Crișan jertfe sfinte pe altarul Neamului. Tot la îndemnul acestei glas sfânt, Mihail a căzut jertfă neuitată pe câmpia de la Turda, pentru libertatea și unitatea națională; iar pe Tudor din Vladimir îl făcuse „meșter păvăuitor Românilor pentru vremurile viitoare“. Oare, nu tot la acest isvor nesecat al biruinței se adăpase și cei optsute mii soldați căzuți pe câmpul de luptă, clădătorii și întregitorii Neamului Românesc, a căror țărână este proaspătă deasupra mormintelor?

Iată rostul preotului în mijlocul soldaților. Deci nici dintr'o cazarmă să nu lipsească preotul, căci lumina nu numai împrăștie întunericul, ci dă naștere curajului. Și din poporul cel mai curajos se zămislise Neamul Românesc, și prin credință și curaj a îndurat vitregia și prigoana popoarelor barbare, prin credință și curaj s'a făurit România de azi, și tot prin scutul credinței și curajului se va menține de-alungul veacurilor, încât sabia vrășmașului nu o va birui pe ea.

Pr. Virgil Șeuleanu.

Necesitatea explicării sf. Liturghii și a tuturor celorlalte slujbe preoțești.

În acestea timpuri grele și de adâncă criză morală în care trăim, pentru noi preoții se cere imperios, mai mult ca oricând, să fim cu ochii în patru, atenți, cu grije și pătrunși până în adâncul sufletelor noastre de misiunea sfântă, ce ni s'a incredințat de Hristos.

Dacă timpurile s'au schimbat în rău, noi trebuie să ne schimbăm în bine. Norii negri și încărcăți ce plutesc amenințător asupra sufletului românesc, trebuie văzuți și înlăturați. Noi avem chemarea și dela noi se așteaptă acest lucru. Cunoaștem greutățile, dar ne bazăm pe cuvintele Mântuitorului dela Mt. 10, 16: „*Iată eu vă trimit pe voi ca oile în mijlocul*

lupilor. Deci fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii.“

Întunericul și ignoranța, dubiozitatea și indiferentismul trebuie nimicite unde există. Lumina deplină în tot ce privește Biserica lui Hristos, și atunci multe din rele se vor topi „ca ceara de fața focului.“

Preoțimea din tractul Luduș în în conferința de toamnă din anul acesta a semnalat unele măsuri ce trebuie luate în acest sens.

Una dintre aceste măsuri și nu de prea mică importanță este și necesitatea explicării sfinte liturghii și a tuturor celorlalte slujbe preoțești.

Prin aceasta credem că s'ar putea ajunge la următorul rezultat:

amintite și de ev. Ioan, sinopticii pe de altă parte vorbesc despre învierea fiului văduvei din cetatea Nain, despre învierea ficei lui Iair, minuni similare învierii lui Lazar, descrise de Ioan. Natura divină a Mântuitorului se relevă în fapte extraordinare tot atât de puternic în evangeliile sinoptice, ca și în evangeliile lui Ioan.

Te provoacă în fine critica la diferența formală a cuvântărilor lui Iisus. La sinoptici, zic ei, găsim pilde și sentințe, pe când la Ioan cuvântări compacte de dimensiuni respectabile, cu un senz adânc speculativ, și cu o vădită putere documentară.

O diferență există, totuși rămâne posibilitatea ca și formal aceste cuvântări să aparțină aceluia care a rostit pildele și sentințele sinoptice.

Diferența se explică din împrejurarea, că sinopticii redau învățătura mântuitoare adresată poporului de rând, într'o formă simplă, intuitivă, accesibilă unor minți lipsite de cultură, pe când Ioan îl transpune pe Iisus în mijlocul fariseilor și cărturarilor pretentioși. Acțiunea trebuie să fie a-

dânc și clar.

Probabil Ioan nici nu ține în scrierea sa evanghelică să redea exact din punct de vedere formal cuvântările învățătorului său. Ceeace nu însemnează, că admite concesiuni în materie de conținut. Figura Mântuitorului lumii este aceeași în pildele sinopticilor, ca și în cuvântările speculative ale lui Ioan.

O nouă incorectitudine tendențioasă este afirmarea că „*aci apare Hristos ca om, acolo ca Dumnezeu, aci este lucrul lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor, acolo persoana Mântuitorului punctul central al predicii.*“

Este adevărat că Ioan altfel accentuează natura divină a lui Hristos, cuprinzându-o mai profund și ocupându-se mai mult de misterul persoanei lui, decât sinopticii. Deosebirea de a concepe ceva, dependentă de atâtea condiții interne personale și externe, nu înseamnă o contradicție.

Pe lângă divinitatea lui Hristos, Ioan se ocupă și de omenitatea lui.

1. S'ar nimici în mare parte indiferentismul religios care în timpurile din urmă a împănjenit și satele.

2. S'ar putea evidenția mai ușor, mai ales notele pur ortodoxe din toate slujbele noastre, și s'ar înlătura cu timpul orice străinisme unde există, cari după cum s'au dovedit de atâtea ori, sunt păgubitoare și improprii sufletului românesc.

3. Credincioșii fiind pe deplin edificați asupra acestor servicii vor respinge cu toată dârzenia orice încercare mai ales a sectarilor, de în-

streinare și rătăcire dela biserica lui Hristos.

4. Credincioșii vor lua parte mai activă la toate slujbele.

Predicile vor fi înaintate și în scris.

Aceste predici, temeinic argumentate, ne vor aduce satisfacția, că am contribuit cu încă o părticică la îndeplinirea poruncii: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca să vadă faptele voastre cele bune și să mărească pe tatăl vostru cel din ceruri.*“ (Mat. 5—16).

Pr. I. VELTAN-Chinciș.

Scrisoarea Millerand și revizioniștii maghiari.

Ungurii dela Budapesta citau, între alte argumente în favoarea revizuirii hotarelor, și o scrisoare pe care dl Al. Millerand fost președinte al Republicii franceze o adresase dela conferința de pace contelui Apponyi în 1920, când cu semnarea tratatului dela Trianon. Ungurii pretind, că marele bărbat de stat francez le-ar fi promis în această scrisoare revizuirea frontierelor.

Ca să pună capăt acestei mistificări urâte, dl Millerand a acordat săptămâna trecută un interview ziarului „*A z Est*“ (Seara) din Budapesta, unde dă cea mai categorică desmintire interpretării false a scrisorii sale. El a spus că în scrisoarea sa din 1920 „*s'a referit numai la unele chestiuni de ordin tehnic,*

ce interesau traseul nouilor frontiere, cari nici decum nu pot fi interpretate și considerate drept promisiuni de concesiuni de ordin teritorial“. Aceasta se vede limpede chiar dintr'un pasagiu precis al aceleiași scrisori, unde spunea delegației maghiare: „*după mature reflexiuni Puterile aliate și asociate au luat hotărârea să nu modifice în nici un punct clauzele teritoriale cuprinse în condițiile de pace, pentru că orice modificare a frontierelor fixate de ele ar atrage inconveniente mult mai grave, decât cele pe care le relevă delegațiunea maghiară.*“

Interviewul dlui Al. Millerand a venit ca un duș foarte rece în capul revizioniștilor înfierbântați. Minciuna a fost demascată.

INFORMAȚIUNI

Conferințele Extensiunii Academice. *Duminecă, 3 Februarie c., va vorbi dl prof. Dr. A. Gociman-Oituz despre: Economia forestieră a Ardealului. Conferința se ține în sala festivă a Academiei Comerciale, la ora 11 jum. a. m.*

† **Moartea profesorului Victor Lazăr.** Din Sibiu primim vestea tristă, că profesorul Victor Lazăr s'a săvârșit din viață, pe neașteptate, în urma unei boale de inimă, Luni

28 Ianuarie c. Cu el se duce dintre noi încă unul din cei mai devotați slujitori ai neamului și bisericii noastre ortodoxe. În tinerețe el activase ca ziarist la „*Tribuna*“ și „*Foaia Poporului*“ din Sibiu, dovedind eminențe calități de propovăduitor cu condeiul. Prigonit de Unguri trecu în țară, unde desfășură o vie strădanie în școală și în domeniul publicistic, prin scrieri istorice și educative de seamă.

„Cuvântul trup s'a făcut.“

Ideile ioanice pe de altă parte nu sunt streine sinopticilor. Și la ei Hristos este personalitatea cu demnitate divină. „*Lui i s'a dat toată puterea în cer și pe pământ.*“ Matei 28, 19. „*La sfârșitul veacurilor va veni pe norii cerului cu putere și mărire, ca să judece lumea.*“ Matei 16, 27.

Dacă deci diferența dintre evangeliile canonice nu reprezintă contraziceri, argumentarea critică, pentru zdrobirea demnității de crezământ a acestor scrieri, cade dela sine. Și să nu se uite nici un moment, că creștinătatea a ținut cont de originea evangheliei a 4-a.

Ioan este un martor ocular al vieții lui Iisus, este ucenicul iubit, punctul său diferit de vedere nu e în măsură să provoace dificultăți autenticiității evangeliilor sinoptice, ci din potrivă să întărească poziția acestor scrieri.

(Va urma)

Prof. G. L. MUNTEANU

Cetiți și răspândiți „*Viața Ilustrată*“

Cartea lui „Educația în familie“, premiată de Academia Română, cinstește în cea mai mare măsură numele lui. Luptând dincolo cu toată însuflețirea pentru Unire, când aceasta se înfăptuise venise și el acasă, unde i s'a oferit o catedră la școala normală de băieți din Cluj. Respectat și iubit de toți pentru însușirile lui alese, ca și pentru munca rodnică dăruită culturii naționale dela catedră și prin lucrările tipărite, după câțiva ani el eșise la pensie, retrăgându-se la Sibiu. Printr'un ultim act de noblețe, el și-a lăsat toată averea sa Școlii normale din Cluj. Moartea l-a surprins în plină muncă culturală. E o pierdere dureroasă, pe care o deplâng toți cei ce l-au cunoscut. — Odihnească cu cei buni și drepti.

Pomenirea lui Nicolae Cristea și Zaharie Boiu la Cluj. „Astra“ a finit să comemoreze centenarul nașterii celor doi fruntași ai săi de altădată, organizând în ziua de 25 Ianuarie c. o sedință de pomenire a secțiilor științifice-literare. Despre Nicolae Cristea a vorbit pe larg dl prof. I. Mateiu, directorul gazetei noastre, zugrăvind activitatea lui culturală și națională în funcțiunile de profesor la Seminarul Andreian, de asesor consistorial, redactor al „Telegrafului Român“ și organizator al meserișilor români din Sibiu.

Viața și opera lui Zaharie Boiu, în deosebi cea literară și omiletică, pentru care fusese supranumit Ioan gură de aur al Ardealului, a fost arătată de către dl N. Petruș dela biblioteca Universității.

Omagiul meritat, adus celor doi luptători de seamă ai neamului nostru, a făcut din nou dovada, ce valori culturale neprețuite a dat Sibiul ortodox vieții românești din Ardeal și Bănat. E bine să se remarce acest fapt într'o vreme, când se încearcă umbrirea gloriei acestui centru național.

Pensionarea preoților. Hotărârea dlui Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor, de a prezenta în actuala sesiune parlamentară proiectul de lege al pensionării preoților, a dat prilej la discuții în presă și întruniri. Nu cunoaștem încă textul proiectului. Sperăm să-l avem în curând. Și până atunci ținem să relevăm importanța capitală a acestei probleme de viață pentru Biserica. Căci situațiunea actuală nu se mai poate menține cu pensiile de mizerie, ce le primesc titularii lor și mai ales văduvele preotese. Clerul din Capitală a înaintat Ministerului un memoriu al Asociației generale, în care exprimă câteva deziderate principiale. — Situația preoților din Ardeal însă fiind cu totul diferită, trebuie examinată și soluționată în conformitate cu realitățile dela noi, mult

mai defavorabile. În ori ce caz, vom trata chestiunea în coloanele noastre. E bine să auzim și cuvântul clerului nostru.

O nouă piesă de Lucian Blaga. Tânărul și fecundul autor Lucian Blaga a scris de curând o nouă piesă teatrală cu titlul Avram Iancu. Premiera a avut loc la Teatrul Național din Cluj în ziua de 29 Ianuarie c. Tratatând un subiect atât de scump istoriei naționale ardelenice, și firește cu talentul și tehnica artistică de mult consacrată, autorul a dat, în cadrul de legendă, o strălucită întrupare figurei mărețe dela 1848. Actorii au fost la înălțime. Autorul chiebat la rampă și ovaționat călduros de un public numeros și însuflețit. Inregistrăm cu plăcere acest nou succes literar al dlui Lucian Blaga, crescut în Academia noastră teologică dela Sibiu.

Pentru profesorii de religie. Licențiații nostri în teologie, cari se decid pentru profesorat sunt obligați, de acum înainte, să se prezinte la examenul de capacitate, și cu o specialitate secundară, pe lângă cea principală a religiei. Ei au liberă alegere între română, istorie și latină.

Inflație de profesori. Ziarele anunță, că la examenul de capacitate pentru profesorii secundari, care se va ținea în București, s'au înscris cu totul 4000 de candidați. Cei mai mulți, 800, sunt la specialitatea română, la istorie 450, geografie 400, etc. Dintre înscriși sunt 2347 fete, iar 1653 băieți. Alarmant este faptul, că în schimb nu sunt astăzi decât abia 60 catedre vacante în învățământ. Deci, majoritatea zdrobitoare nu vor putea obține locuri și vor șomă. Iar după 3 ani de neaplicare diploma de capacitate se anulează. E o situație tristă, care cere remedii serioase.

Deschiderea cursurilor premilitare la Cluj. Dumineca trecută la ora 11 a. m. s'a făcut în Teatrul Național deschiderea solemnă a cursurilor de instrucție premilitară, fiind de față autoritățile bisericesti, civile și militare, precum și un public numeros în deosebi însă studențime, care umpluse sala până la ultimul loc. Serbarea a început cu Imnul regal executat de corul Academiei noastre teologice. Au luat cuvântul pe rând o serie de oratori, anume dnii Octavian Simu în numele județului, Col. Buiculescu, P. Sf. Episcop I. Hosu, prof. Gh. Sofronie, Octavian

Buza vice-primar, maior Ilieș, Dr. I. Stoica. Din partea bisericii noastre a vorbit păr. consilier Dr. Seb. Stanca, rostind o cuvântare frumoasă despre rostul și importanța instrucției premilitare din punct de vedere național. Festivitatea s'a terminat într'o atmosferă înălțătoare cu imnul „Pe-al nostru steag...“ cântat tot de corul teologilor nostri.

Danii pentru biserică. Fii parohiei Lueriu, urmând apelul preotului lor, au dăruit pe seama bisericii însemnata sumă de 5000 Lei, din care s'a cumpărat un rând de vestimente bisericesti. În afară de această danie însemnată, s'au mai făcut vrednici de-a fi pomeniți în acest loc următorii donatori: Ion Morariu I. Ion a donat 2 prapori în valoare de 2000 Lei; Fam. Pr. Gh. Narița 1 stihar în valoare de 1000 Lei și 2 acoperitoare de strane în preț de 200 Lei; Pr. Grigorie Antal, București, 1 acoperitor de tetrapod în valoare de cca 700 Lei și Steliana Nedelescu două icoane în valoare de 100 Lei. Le aducem calde mulțumiri, rugând pe Atotputernicul să primească jertfa lor.

Pr. Gh. Narița.

Donațiune. Oficiul parohial din Vidra, mulțumește dlui Sublocot. Ioan Lodoabă, dela Institutul medico-veterinar-militar din București, fiu al acestei parohii, pentru donația făcută sf. noastre biserici, care constă din o Evanghelie legată în catifea și argintată, în valoare de 1500 Lei, și un Epitrafir în valoare de 1500 Lei.

Pr. Gregoriu Nicola.

AVIS! Manualele de religie pentru școala primară clasele I-IV de Dr. A. Buzdug, — conform ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 7367—1934, obligatorii pentru toți elevii ortodocși — se găsesc de vânzare la Librăria Eparhială Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6).

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 551—1935.

Rectificare.

În circularul nostru Nr. 8396 din 1934, publicat în „Renașterea“ Nr. 3 din 1935, urgitam răspuns la ordinul nostru Nr. 7337—1934, prin care am trimis circularul Nr. 10.085/1934 al Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu. Facem deci această rectificare spre orientare.

Cluj, la 31 Ianuarie 1935.

Consiliul eparhial.

* LIBRĂRIA *
PAVEL SURU

BUCUREȘTI
C. VICTORIEI, 108

Aduce și pe această cale la cunoștința Prea Cucernicilor Preoți și Onor. sale cliențele, că în dorința de a fi de folos Bisericii și în altă direcție de cât a răspândirii cărților cu cuprins religios, și-a reorganizat secția cu ODĂJDI ȘI OBIECTE BISERICESTI, înființând și un atelier pentru fabricarea acestor obiecte, sub conducerea dlui LAZĂR ALBU, fost coproprietar al firmei „Unirea“, în care atelier se vor fabrica cu prețuri foarte convenabile candelice, cădelnițe, cruci, sfeșnice, îmbrăcăminti de Evanghelii, etc. executate după cele mai artistice modele din vechea noastră artă bisericască. (1) 3—3

Nr. 610—1935.

Notificare oficială.

La cererea Consiliului parohial din Câmpia-Turzii, prelungim termenul de concurs pentru întregirea postului de paroh, cu 35 zile dela această publicare, va să zică până la 10 Martie 1935.

Concurenții admiși la concursul prim rămân în drepturile lor câștigate, concurenții noi își vor prezenta petițiile instruite pentru parohii de cl. I., la Consiliul eparhial, și se vor prezenta în vre-o Duminecă în parohie pentru a cânta respective a cuvânta.

Cluj, la 29 Ianuarie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 551—1935.

În atenția preoților-cateheți.

Se aduce la cunoștință On. preoțimi că lucrarea: „Hristos în școală“ a diac. D. Călugăr, s'a epuizat complet și suntem pe cale a tipări a doua ediție. În scopul acesta invităm On. preoțime, care a folosit această lucrare la catehizație, să binevoiască a trimite până la 15 Februarie a. c. sugestiile, pe baza experienței de până acum, pentru îmbunătățirea lucrării în ediția nouă care se va tipări în cursul lunei Martie.

Observările cateheților și ori ce sugestie de perfecționare a lucrării, se vor trimite la Consiliul arhiepiscopesc, pentru a fi utilizate de autorul lucrării.

Sibiu, la 21 Ianuarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 244—1935.

2—2

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs pentru ajutoare din fundațiunea „Andronic“ pe seama ucenicilor și a candidaților de maeștri ortodocși din cuprinsul eparhiei noastre.

Cererile se vor înainta Consiliului eparhial până la 1 Martie a. c. prin oficiile protopopești la cari aparțin, împreună cu următoarele documente:

1. Certificat de botez dela biserică.
2. Certificat dela primărie despre situația familială și materială a părinților ucenicului sau a candidatului de maestru.
3. Certificat școlar.
4. Contractul cu măestrul.
5. Certificat dela oficiul parohial despre purtarea morală și cercetarea bisericii din partea petentului, fie ucenic, fie maestru.
6. Certificat de eliberare pentru calfele cari vreau să devină independenți, arătând locul unde voește să se așeze.
7. Maeștri petenți să arate decând s'au eliberat, decând își exercită meseria pe cont propriu, sunt singuri sau au și alte ajutoare și de ce fel de mijloace au nevoie pentru a putea începe meseria pe socoteala lor.

Cluj, la 18 Ianuarie 1935.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.